

Sygn. akt XXV C 1449/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Dorota Kalata

Protokolant protokolant sądowy Amanda Mioduszevska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 października 2015 roku w Warszawie

sprawy z powództwa E. G. (1) i J. G.

przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. i (...) Podstawowemu Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu w W.

o ustalenie

1. oddała powództwo;
2. zasądza solidarnie od E. G. (1) i J. G. na rzecz (...) Podstawowego Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. kwotę 1.217 zł (jeden tysiąc dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. zasądza solidarnie od E. G. (1) i J. G. na rzecz Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 1.217 zł (jeden tysiąc dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. odstępuje od obciążania pozwanych kosztami procesu w pozostałej części;
5. przejmuje na rachunek Skarbu P. niewiszczoną opłatę sądową od pozwu, od której powodowie zostali zwolnieni.

Sygn. akt XXV C 1449/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 stycznia 2014 r. (k. 3 i n.) powodowie – E. G. (1) i J. G., wnieśli przeciwko pozwanym – Bank (...) S. A. z siedzibą w W. i (...) Podstawowy Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W., o:

- 1) ustalenie, że umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 26.09.2008 r. zawarta pomiędzy Bankiem (...) S.A. a pozwanym (...) (...) z siedzibą w W. w części dotyczącej przelewu wierzytelności z:
  - a. umowy o kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym nr (...) z dnia 31.01.2000 r.
  - b. umowy o kredyt obrotowy nr (...) z dnia 22.03.2000 r. z aneksem nr (...), aneksem nr (...), aneksem nr (...),
  - c. umowy o kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym nr (...) z dnia 4.10.2001 r.,

jest ważna, oraz że wierzycielem powodów (niehipotecznym) jest (...) Podstawowy Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W.;

2) zasądzenie od pozwanych na rzecz powodów kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego powództwa pozwani wskazali, że zawarli z pozwanym Bankiem (...) S.A. I Oddział w R. ul. (...) umowy wymienione w pkt. 1 petitum. Były one zabezpieczone hipotekami wpisanymi do księgi wieczystej nieruchomości stanowiącej wówczas własność powodów, a położonej przy ul. (...) w R. nr księgi wieczystej (...) (obecnie (...)”8 dla nabywców licytacyjnych E. i W. K.).

Powodowie podali, że w wyniku bezprawnego rozwiązania z nimi umowy przez partnera handlowego nie byli oni w stanie wywiązać się na czas ze wskazanych w petitum pozwu – pkt 1 a., b., c., umów. W efekcie bank wystawił bankowe tytuły egzekucyjne, a następnie skierował sprawę do postępowania egzekucyjnego, wnosząc o przeprowadzenie egzekucji z w/w nieruchomości. Argumentowali, że Bank (...) S.A. w dniu 1.10.2008 r. przysłał im zawiadomienia o sprzedaży wierzytelności na rzecz (...) Fundusz Inwestycyjny – pozwany ad. 2. Zdaniem powodów umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 26.09.2008 r. między pozwanymi, a dotycząca zobowiązań powodów, była ważna i objęte nią wierzytelności przeszły na pozwanego ad. 2. Powodowie zauważyli, że pozwany ad. 1 wydał komunikat prasowy, o tym iż doszło do cesji wierzytelności i tym samym Fundusz (...) skutecznie zapłacił za kupione wierzytelności. Na dzień sprzedaży wierzytelności nie istniały bowiem żadne hipoteki, które zabezpieczyłyby tę wierzytelność, zatem nie mógł mieć zastosowania art. 245¹ k.c.

Powodowie wskazali, że obydwójce pozwani żądają od nich zapłaty z tytułu tych samych – wskazanych w pkt. 1 petitum pozwu umów. Zdaniem powodów w/w okoliczności w pełni uzasadniają ich interes prawny w ustaleniu, czy umowa sprzedaży między pozwanym ad. 1 i ad. 2 była ważna i kto jest obecnie wierzycielem powodów.

W odpowiedzi na pozew z dnia 14 kwietnia 2014 r. (k. 73 i n.) pozwany – Bank (...) S. A. z siedzibą w W., wniósł o:

1) odrzucenie powództwa z uwagi na powagę rzeczy osądzonej i zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego ad. 1 zwrotu kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych; ewentualnie o

2) oddalenie powództwa z uwagi na brak po stronie powodów legitymacji procesowej czynnej i interesu prawnego do wytoczenia powództwa w przedmiocie objętym sporem oraz zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego ad. 1 zwrotu kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany ad. 1 wskazał, że powód nie może domagać się ochrony na podstawie art. 189 k.p.c., gdyż przedmiot objęty ochroną może być zaspokojony w drodze powództwa o świadczenie, co w przedmiotowej sprawie ma miejsce.

Pozwany wskazał, że powodowie domagają się stwierdzenia, że są zobowiązani do spłaty wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego tj. z umów o: kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym nr (...) z dnia 31.01.2000 r., kredyt obrotowy nr (...) z dnia 22.03.2000 r. i kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym nr (...) z dnia 4.10.2001 r. w okolicznościach, gdy zobowiązanie wynikające z ww. umów kredytowych zostało objęte rozstrzygnięciem sądu w sprawach o nadanie klauzul wykonalności bankowym tytułom egzekucyjnym zaskarżonym przez powodów w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych sygn. akt IC 345/04. Ponadto egzekucja prowadzona na podstawie tytułów wykonawczych objętych ww. postępowaniami sądowymi była przedmiotem kontroli Sądu w toku postępowania w przedmiocie planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości sygn. akt I Co 2609/02 i została prawomocnie rozstrzygnięta na skutek kasacji wniesionej przez pozwanych. Ponadto pozwany wskazał, że dodatkowo zgodność z prawem jego postępowania była poddana kontroli sądów wszystkich instancji w wytoczonym pozwanemu przez powodów postępowaniu o odszkodowanie sygn. akt I C 1362/04, które również skończyło się prawomocnym oddaleniem powództwa powodów.

Pozwany podał, że powodowie, niniejszym pozwem, domagają się de iure, wydania kolejnego rozstrzygnięcia dotyczącego wierzytelności, która była już przedmiotem prawomocnych rozstrzygnięć sądów wszystkich instancji. Zdaniem pozwanego powództwo niniejsze zmierza bezpośrednio do podważenia prawomocnych i wyegzekwowanych wyroków sądowych w drodze powództwa o ustalenie. Ponadto pozwany nie zaprzecza, że umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 26.09.2008 r. zawarta pomiędzy Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W., a pozwanym (...) (...) w W. w części dotyczącej przelewu wierzytelności z umowy o kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym nr (...) z dnia 31.01.2000 r., umowy o kredyt obrotowy nr (...) z dnia 22.03.2000 r. i umowy o kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym nr (...) z dnia 4.10.2001 r. jest ważna i wierzycielem pozwanych w zakresie niezaspokojonym z hipoteki jest pozwany (...) Podstawowy Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Zamknięty w W..

Zdaniem pozwanego powodowie nie mają możliwości prawnych, z uwagi na powagę rzeczy osądzonej, ani legitymacji czynnej i interesu prawnego w domaganiu się ustalenia, „swojego” wierzyciela w zakresie objętym egzekucją z hipoteki. Natomiast ich żądanie zmierza w efekcie do obejścia prawa. Tym samym pozwany wniósł jak w petitum odpowiedzi na pozew.

Zarządzeniem z dnia 13 lutego 2015 r. (k.181) Przewodniczący zwrócił pozwanemu ad. 2 pismo procesowe z dnia 17 kwietnia 2014 r. pn. „Odpowiedź na pozew”.

Pozwany ad. 2 – (...) z siedzibą w W., zajął stanowisko w sprawie w piśmie z dnia 3 marca 2015 r. (k. 186 i n.), odnosząc się do pisma powodów z dnia 3 lutego 2015 r. i wniósł o:

- 1) oddalenie powództwa w całości jako pozbawionego podstaw faktycznych i prawnych,
- 2) zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wyrażonego stanowiska pozwany ad. 2 podał, że w dniu 26 września 2008 r. została zawarta ważna umowa przelewu wierzytelności przysługujących pozwanemu ad. 1 z tytułu umów kredytu, w tym wierzytelności wobec S. A. J. i E. G. (2) wynikających z:

- a) umowy o kredyt obrotowy nr (...) z dnia 17 sierpnia 2001 roku zabezpieczona hipoteką umowną zwykłą w kwocie 22.000,00 zł na nieruchomości KW (...) położonej w R. przy ulicy (...) oraz hipoteką umowną zwykłą w kwocie 45.000,00 zł na nieruchomości KW (...) położonej w R. przy ulicy (...),
- b) umowy o kredyt obrotowy krótkoterminowy nr (...) z dnia 31 stycznia 2000 roku wraz z aneksem nr (...), aneksem nr (...) oraz aneksem nr (...), zabezpieczona hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 130.000,00 zł na nieruchomości KW (...) położonej w R. przy ulicy (...),
- c) umowy o kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym nr (...) z dnia 04 października 2001 roku zabezpieczona hipoteką umowną zwykłą w kwocie 100.000,00 zł na nieruchomości KW (...) położonej w R. przy ulicy (...).

oraz wierzytelność wobec (...) J. G.:

- d) umowy o kredyt obrotowy nr (...) z dnia 6 lutego 2002 roku z aneksem nr (...), aneksem nr (...) oraz aneksem nr (...) zabezpieczona hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 35.000,00 zł na nieruchomości KW (...) położonej w R. przy ulicy (...).

Pozwany ad. 2 wskazał, że aby stać się wierzycielem, winien był złożyć wniosek do Wydziału Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego, dla którego prowadzone są rzeczne księgi wieczyste o zmianę wpisu wierzyciela hipotecznego w dziale IV. Takiego wniosku wierzyciel nie złożył, bowiem nieruchomość o nr KW (...) została zbyta w drodze egzekucji komorniczej w dniu 29 maja 2003 r., a Sąd Rejonowy w Radomiu przysądził prawo własności rzecznej nieruchomości postanowieniem z dnia 16 października 2003 r. W związku z powyższym, pozwany nie miał fizycznej możliwości

dokonania wpisu do księgi wieczystej jako wierzyciel hipoteczny, bowiem hipoteki zabezpieczające przedmiotową wierzytelność zgodnie z przepisami prawa w tej materii wygasły. W związku z powyższym należy uznać, że nie doszło do ważnego przelewu wierzytelności zabezpieczonej hipotecznie.

Pozwany podkreślił jednak, że niemniej, nie wpływa to w żaden sposób na ważność zawartej między stronami umowy przelewu wierzytelności. Przedmiotowe wierzytelności prócz wierzytelności wynikającej z umowy o kredyt obrotowy nr (...) z dnia 17 sierpnia 2001 roku zabezpieczonej hipoteką umowną zwykłą w kwocie 22.000,00 zł na nieruchomości o nr KW (...) (wpisanej na rzecz Funduszu w księdze wieczystej), pomimo braku zabezpieczenia w postaci hipotek wskazanych w niniejszym piśmie, zgodnie z art. 509 i nast. k.c. zostały skutecznie przelane jako wierzytelności niezabezpieczone. Kwota bowiem uzyskana ze sprzedaży przedmiotowej nieruchomości, na której (...) Bank (...) S.A. miał ustanowione hipoteki, nie zaspokoi w całości wierzytelności objętych umową cesji. Ponadto pozwany zauważył, że wierzytelności wymienione w umowie cesji z dnia 26 września 2008 roku, przysługujące wobec powodów uwzględnione zostały w cenie nabycia portfela wierzytelności. W związku z tym, zgodnie z zapisem umowy cesji (punkt. 1.3) cedent zobowiązany został do przekazania cesjonariuszowi wszelkich pożytków ekonomicznych.

Mając powyższe na uwadze pozwany wniósł jak na wstępie.

Postanowieniem z dnia 15 czerwca 2015 r. (k. 259 i n.) Sąd Okręgowy oddalił wniosek powodów o udzielenie zabezpieczenia powództwa poprzez zawieszenie postępowania I Co 2609/02 toczącego się przed Sądem Rejonowym w Radomiu.

Postanowieniem dnia 12 listopada 2015 r. Sąd odmówił pozwanemu bankowi odrzucenia pozwu (postanowienie k. 304).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 września 2008 roku pomiędzy Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. a (...) Podstawowym Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym w W. została zawarta umowa przelewu wierzytelności przysługujących Bankowi z tytułu umów kredytu, w tym wierzytelności wobec J. i E. G. (1) wynikających z następujących umów:

1. umowa o kredyt obrotowy krótkoterminowy nr (...) z dnia 31 stycznia 2000 roku wraz z aneksem nr (...), aneksem nr (...) oraz aneksem nr (...), zabezpieczona hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 130.000,00 zł na nieruchomości KW (...) położonej w R. przy ulicy (...) (k. 15 i n.);

2. umowa o kredyt obrotowy nr (...) z dnia 17 sierpnia 2001 roku zabezpieczona: hipoteką umowną zwykłą w kwocie 22.000,00 zł na nieruchomości dłużników KW (...) położonej R. przy ulicy (...), hipoteką umowną zwykłą w kwocie 45.000,00 zł na nieruchomości KW nr (...) położonej w R. przy ulicy (...) (k. 59 i n. akt I C 345/04);

3. umowa o kredyt obrotowy krótkoterminowy w rachunku bieżącym nr (...) z dnia 4 października 2001 roku (umowa k. 23 i n.) zabezpieczona hipoteką umowną zwykłą w kwocie 100.000,00 zł na nieruchomości KW (...) położonej w R. przy ulicy (...) oraz wierzytelność wobec (...) J. G.:

4. wynikająca z umowy o kredyt obrotowy nr (...) z dnia 22 marca 2002 roku z aneksem nr (...), aneksem nr (...) oraz aneksem nr (...) zabezpieczona hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 35.000,00 zł na nieruchomości KW (...) położonej w R. przy ulicy (...) (k. 19 i n. akt I C 345/04);

(umowa przelewu wierzytelności z dnia 26 września 2008 r. wraz z aneksem nr (...)) k. 205-224, załącznik do umowy przelewu k. 176, zawiadomienia o przelewie k. 37-42).

Strony w/w umowy cesji z dnia 26 września 2008 r. uzgodniły, że pod warunkiem i w zamian za pełną i nieodwołalną zapłatę sumy wszystkich alokacji ceny w odniesieniu do wierzytelności przeniesionych („całkowita alokacja ceny”) zgodnie z postanowieniami zawartymi w niniejszej umowie przelewu i w umowie przedwstępnej, sprzedający

Bank (...) S.A. przelewa wszystkie wierzytelności przeniesione na kupującego (...) Podstawowy Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, a kupujący akceptuje ten przelew (pkt 1.1 umowy, k. 207). Ponadto strony uzgodniły w umowie, że jeżeli którakolwiek z wierzytelności przeniesionych jest wierzytelnością hipoteczną, będzie ona przysługiwać sprzedającemu, dopóki przeniesienie odnośnej hipoteki (hipotek) na kupującego nie zostanie ujawnione w odpowiedniej księdze wieczystej (księgach wieczystych). Sprzedający zobowiązał się do przeniesienia na kupującego pożytków ekonomicznych oraz ryzyka prawnego i ekonomicznego związanego z każdą z wierzytelności przeniesionych, która jest wierzytelnością hipoteczną ze skutkiem od daty granicznej (pkt 1.3 umowy, k. 208).

(...) Banku (...) S.A. z 1 października 2008 r. powodowie zostali poinformowani, że wierzytelności z wyżej opisanych umów kredytowych zostały przelane na (...) Podstawowy Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (zawiadomienia, k. 37-42). O powyższym fakcie powodów poinformował także (...) Podstawowy Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, wskazując w piśmie z 12 października 2012 r., że wszelka korespondencja i ewentualne wpłaty winny być kierowane do nowego wierzyciela (pismo k. 43 i 173).

Jeszcze przed cesją wierzytelności, tj. w 2002 i 2003 r. Bank (...) S.A. wystawił cztery bankowe tytuły egzekucyjne obejmujące wierzytelności wynikające z umów kredytowych opisanych w pkt. 1-4 powyżej, o numerach, odpowiednio, (...), (...), (...) oraz (...), opatrzone następnie klauzulą wykonalności przez właściwy sąd (tytuły egzekucyjne, k. 28-36 akt głównych oraz k. 70 akt I C 345/04). Na tej podstawie wierzyciel wszczął egzekucję z nieruchomości o numerze księgi wieczystej (...). W toku egzekucji nieruchomość tę prawomocnie przysądzono nabywcom W. i I. małżonkom K. – postanowienie stało się prawomocne 9 marca 2005 r. (k. 171 akt I Co 2609/02)

Sprawa egzekucyjna przed Sądem Rejonowym w Radomiu toczy się obecnie na etapie sporządzenia planu podziału z sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości. W dniu 18 października 2010 r. zostało wydane postanowienie o umorzeniu postępowania w przedmiocie planu podziału, które następnie uchylono. Postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2012 r. Sąd sporządził plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji, w tym m.in. przydzielił określoną kwotę wierzycielowi hipotecznemu tj. pozwanemu Bankowi. Powodowie wnieśli zarzuty do planu podziału, który uwzględniał wierzytelności Banku zabezpieczone hipotecznie. W odpowiedzi na zarzuty dłużników Bank pismem z 27 września 2012 r. podniósł, że sprzedaż wierzytelności nie spowodowała przeniesienia hipotek zabezpieczających dług, a zatem Bank nadal pozostał wierzycielem hipotecznym i przysuguje mu prawo uczestniczenia w podziale sum pochodzących z egzekucji nieruchomości. Dłużnicy w tamtym postępowaniu egzekucyjnym wnosili także wnosili o zawieszenie postępowania (postanowienie k. 54, zarzuty pozwanych k. 49-52, pismo banku k. 46 i 174-175, postanowienie o umorzeniu k. 178, odpis z KW wg stanu z dnia 06.01.2014 r. k. 56).

Powodowie wnieśli również przeciwko Bankowi powództwo o pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych opartych na bankowych tytułach egzekucyjnych. W sprawie I C 345/04 Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił powództwo w części dotyczącej tytułów (...), (...), (...) oraz (...) oraz umorzył postępowanie w odniesieniu do innych tytułów wykonawczych. W toku postępowania wywołanego wniesieniem apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu z 12 czerwca 2008 r. powodowie podnosili, m.in., fakt zmiany wierzyciela na (...) Podstawowy Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny. Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił ich apelację, a w uzasadnieniu wyroku stwierdził brak skutecznego przeniesienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką. Argumentował, iż nie doszło do ważnego i skutecznego przelewu wierzytelności w tym zakresie (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 16 grudnia 2008 r., akta sprawy I C 345/04, k. 617).

Pomiędzy powodami i Bankiem (...) S.A. w W. toczyło się także inne postępowanie o pozbawienie wykonalności tych samych tytułów. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Radomiu z 24 marca 2010 r., wydanym w sprawie w sprawie I C 1613/09. tenże Sąd odrzucił powództwo z uwagi na powagę rzeczy osądzonej w odniesieniu do tytułów (...), (...) i (...) oraz pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy nr (...), stwierdzając, że wierzytelność objęta tym tytułem egzekucyjnym – w przeciwieństwie do pozostałych wierzytelności – skutecznie przeszła na (...) Podstawowy Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny. (kopia wyroku k. 176 a, akta załączone I C 1613/09).

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie wyżej wymienionych dokumentów. Złożone do akt sprawy dokumenty prywatne, zgodnie z art. 245 k.p.c., stanowiły jedynie dowód tego że osoby, które go podpisały złożyły oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokumenty urzędowe (art. 244 k.p.c.) korzystają natomiast z domniemania prawdziwości. Po myśli art. 365 k.p.c. Sąd był związany orzeczeniami wydanymi w załączonych aktach związkowych, wskazanych powyżej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie i należało je oddalić.

Strona powodowa wnosila w niniejszym postępowaniu o ustalenie, że umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 26 września 2008 r. zawarta pomiędzy Bankiem (...) S.A. a pozwanym (...) (...) z siedzibą w W. w części dotyczącej przelewu wierzytelności wynikających z umów wskazanych w petitum pozwu pkt. a, b i c jest ważna, oraz że wierzycielem powodów (niehipotecznym) jest (...) (...)y z siedzibą w W..

Stosownie do art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. istnieje wówczas, gdy zachodzi stan niepewności co do istnienia stosunku prawnego lub prawa, a wynik postępowania doprowadzi do usunięcia niejasności i wątpliwości w tym zakresie i zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r., sygn. akt II PK 342/09, LEX nr 585783).

Jest oczywiste, że niepewność co do istnienia stosunku prawnego lub prawa może uzasadniać powództwo o ustalenie istnienia lub nieistnienia tylko tego stosunku prawnego lub prawa, co do którego zachodzi niepewność. Dla rozstrzygnięcia, czy w niniejszej sprawie powodowie dysponują interesem prawnym w ustaleniu ważności umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 26 września 2008 r., należy zatem ustalić, czy istnieje obiektywna i istotna przyczyna, by dla ochrony interesów powodów konieczne było przesądzenie przez sąd kwestii ważności tej umowy. Z kolei interes prawny w ustaleniu podmiotu uprawnionego do wierzytelności o zwrot udzielonych kredytów, zależy od potrzeby usunięcia wątpliwości co do przejścia scedowanych wierzytelności na rzecz pozwanego funduszu inwestycyjnego.

Sąd Okręgowy stwierdza, że żaden z pozwanych nie dał E. i J. G. powodu, by żywić wątpliwości co do ważności umowy z 26 września 2008 r. Podkreślane przez powodów stanowisko (protokół rozprawy z dnia 1 lipca 2015 r., k. 272), jakoby pozwany ad. 1 – Bank, podnosił w sprawie I Co 2609/02 toczącej się przed Sądem Rejonowym w Radomiu nieważność tej umowy nie znalazło potwierdzenia w zgromadzonym przez Sąd Okręgowy materiale dowodowym. Tymczasem próżno szukać takich twierdzeń, czy zarzutów, formułowanych przez strony umowy cesji wierzytelności z 26 września 2008 r. w stosunku do tejże umowy w jakimkolwiek z toczących się, a wymienionych powyżej, postępowań. W szczególności, Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że pismo pozwanego Banku z 27 września 2012 r. nie zawiera twierdzenia o nieważności umowy, a jedynie wyraża stanowisko, iż nie doszło do przeniesienia hipotek zabezpieczających dług na rzecz cesjonariusza – pozwanego funduszu inwestycyjnego.

Stanowisko o nieważności umowy cesji z 26 września 2008 r. nie zostało także wypowiedziane w żadnym z orzeczeń zapadłych w licznych powiązanych sprawach. Żadnych okoliczności, które uprawniałyby do wątpliwości odnośnie do ważności tej umowy, nie ujawniono także w niniejszym postępowaniu.

Z uwagi na powyższe, należy stwierdzić, że brak jest jakiegokolwiek niepewności co do ważności umowy z 26 września 2008 r. Nie sposób zatem przesądzić, skąd wzięło się przekonanie powodów, że „Bank stoi na stanowisku, że sprzedaż wierzytelności jest nieważna” (pозew, k. 5). Niepewność powodów w tym zakresie nie jest zatem uzasadniona, a ich interesy nie są w żaden sposób zagrożone. Prowadzi to do konstatacji, że powodowie nie mają interesu prawnego w ustaleniu ważności umowy z 26 września 2008 r.

Analiza ustalonego stanu faktycznego doprowadziła Sąd Okręgowy do przekonania, że powodowie nie dysponują również interesem prawnym w ustaleniu, że ich wierzycielem w odniesieniu do umów kredytowych z 31 stycznia 2000

r., 22 marca 2000 r. oraz 4 października 2001 r., jest pozwany fundusz sekurytyzacyjny, chociaż w tym zakresie sprawa jest nieco bardziej złożona.

Należy zauważyć, że z uwagi na szczególny układ faktów w niniejszej sprawie (zbycie wierzytelności po przysądzeniu nieruchomości zabezpieczonej hipoteką) funkcjonują w obrocie pozornie sprzeczne stanowiska co do tego, komu obecnie przysługują wierzytelności z umów kredytowych. Z jednej strony, Sąd Apelacyjny w Radomiu w uzasadnieniu wyroku z 16 grudnia 2008 r. stwierdził, że nie doszło do ważnego i skutecznego przelewu wierzytelności z Banku (...) S.A. na (...) (...). Jednocześnie sąd ten nie wyjaśnił, kiedy do takiego skutecznego przelewu miałyby dojść, skoro hipoteka wygasła na skutek przysądzenia. Pozwany Bank stwierdził natomiast na potrzeby postępowania egzekucyjnego, że sprzedaż wierzytelności nie spowodowała przeniesienia hipotek. Z drugiej strony, pozwany fundusz inwestycyjny w piśmie z 12 października 2012 r. poinformował powodów, iż nabył wierzytelności z kredytów z 31 stycznia 2000 r., 22 marca 2000 r. oraz 4 października 2001 r., zachęcając do dobrowolnej spłaty długu. Te pozornie rozbieżne stanowiska pozwanych mogły wywołać u powodów niepewność co do rzeczywistego stanu prawnego i obawę dwukrotnej spłaty tego samego zobowiązania. W ocenie Sądu Okręgowego obawy powodów wynikają jednak z niewłaściwego rozumienia zaistniałej sytuacji i wydanych orzeczeń sądowych, a nie z rzeczywistego zagrożenia sfery praw i obowiązków.

Wyrok Sądu Apelacyjnego z R. wydano w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych, w czasie trwania postępowania egzekucyjnego, a jednocześnie już po prawomocnym przysądzeniu nieruchomości. Jego wypowiedź odnośnie braku skutku rozporządzającego umowy z 26 września 2008 r. należy zatem rozumieć w tym ściśle określonym kontekście. Uwzględniając art. 1000 § 1 k.p.c., a w szczególności zdanie drugie tego przepisu, należy stwierdzić, że Bank (...) S.A. zachował po przysądzeniu nieruchomości prawo do zaspokojenia z ceny nabycia z pierwszeństwem przewidzianym w przepisach o podziale ceny uzyskanej z egzekucji, pozostając w tym sensie nadal wierzycielem powodów. Późniejsza cesja wierzytelności nie mogła pozbawić go prawa do zaspokojenia z ceny nabycia, ale doprowadziła do rozszczepienia wierzytelności na wierzytelność rzeczową, która pozostała u powoda ad. 1) i wierzytelność osobistą, która przeszła na powoda ad. 2).

Poprawne rozumienie wypowiedzi Sądu Apelacyjnego w Radomiu pozwala usunąć wszelkie wątpliwości odnośnie tego, kto aktualnie jest wierzycielem powodów. Z jednej strony zapłaty może żądać – jako cesjonariusz wierzytelności – pozwany fundusz inwestycyjny. Z drugiej strony, pozwany Bank zachowuje prawo do zaspokojenia z ceny nabycia nieruchomości w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego. Tak też rozumieć należy pismo pełnomocnika Banku z 27 września 2012 r., który stwierdził, że nie doszło do przeniesienia hipoteki zabezpieczającej dług.

Oczywiście powyższe nie oznacza, że powodowie będą musieli spłacić dwukrotnie ten sam dług. W razie dochodzenia wierzytelności kredytowych przez cesjonariusza, powodowie będą mogli skutecznie bronić się zarzutem przymusowego wykonania zobowiązania w odpowiedniej części lub w całości w postępowaniu egzekucyjnym zainicjowanym przez cedenta. Tym samym nie istnieje obecnie potrzeba, by przesądzać tę kwestię wyrokiem ustalającym, skoro pozwani dysponują pełną możliwością obrony w potencjalnym, przyszłym procesie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy stwierdza brak interesu prawnego w ustaleniu żądanym przez powodów. Prowadzi to do oddalenia powództwa w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c. Powodowie przegrali proces, więc powinni zwrócić pozwanym uzasadnione koszty niezbędne do celowej obrony. Koszty te wyczerpują wynagrodzenia pełnomocników radców prawnych pozwanych w minimalnej wysokości (po 3 600 zł, § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Dz.U. z 2013 r. poz. 490) oraz stosowne opłaty skarbowe za złożenie dokumentów pełnomocnictw (17 zł).

Biorąc jednak pod uwagę, fakt obecnych możliwości zarobkowych i majątkowych powodów wynikających z ich oświadczenia majątkowego oraz fakt prowadzenia egzekucji z nieruchomości Sąd ocenił, iż okoliczności te nie pozwalają powodom na pokrycie kosztów procesu w pełnej wysokości. Wobec tego należało na podstawie art. 102

k.p.c. odstąpić od obciążania ich kosztami procesu ponad kwoty 1.217 zł, które odpowiadają rzeczywistemu wysiłkowi zaangażowanych w sprawę pełnomocników pozwanych, (którzy nie stawiali się na rozprawy), powiększone o stosowne opłaty skarbowe.